

FARMASÖTİK BAKIM*

Uluslararası Profesyonel Standartlar Beyanı

* Bu beyan, FIP Konseyi'nin Labey, Hollanda'da 4 Eylül 1998 tarihli Konsey Toplantısı'nda kabul edilmiştir.

Giriş

Modern ilaçlar tesir açısından etkili ve özgüdür. Varolan tüm modern tıp tedavileri arasında sadece ilaçlar her şeyden önce kendi kendine verilebilir bir yapıdadır. Bundan dolayı, başarı hastaların etkin katılımına bağlıdır ve tedaviden azami yarar sağlamak ve tedavi sırasında istenmeyen yan etkilerden kaçınmak için tarafsız bilgi gerekmektedir. Reçeteli ilaçlarla tedavi hasta, doktor, eczacı ve diğer sağlık çalışanları ile işbirliği sürecidir. Bu yüzden, son yıllarda, eczacılar sundukları profesyonel hizmetlerde daha hasta merkezli bir yaklaşım benimsediler. Bu yaklaşım, hem hasta bakımının hem de ekonomik yönlerinin göz önüne alınmasını ve bunların hasta çıkarına doğru bir şekilde dengelenmesini sağlıyor.

Genel rahatsızlıkların tedavisinde reçetesiz satılan ilaçların kullanımının artmasının yanı sıra, tıbbi reçete olmaksızın satın alınabilen etkili ilaçların çeşidi de artıyor. Bu noktada, eczacının görevi, bir ilacın güvenli ve etkili kullanımını teşvik etmek için gereken bilgi ve tavsiyeyi sağlamaktır. Bu yüzden, UEF, eczacılık bakımı çerçevesinde, reçeteli ve reçetesiz ilaçlar konusunda eczacının görevi açısından önemli bir fark olmadığını belirtiyor.

Farmasötik bakım ilkeleri, İyi Eczacılık Uygulaması kavramı içinde yer almaktadır. Bu beyan, ulusal eczacılık birliklerinin, ülkelerindeki ilgili konular için ulusal standartlar oluşturabilmeleri için bir çerçeve olması niyetiyle hazırlanmıştır.

Tanım

Farmasötik bakım, farmakoterapinin, bir hastanın yaşam kalitesini artırmasını veya sürdürmesini sağlayacak belirli sonuçlara ulaşabilmesinden sorumlu bölümüdür. Farmasötik bakım, tıbbi ürünler ve sağlıkla ilgili sorunları önlemeyi, tanımlamayı ve çözmeyi amaçlayan ortak bir süreçtir. Aynı zamanda, tıbbi ürün kullanım sürecinin kalitesinin sürekli geliştirilmesidir.

Farmasötik Bakımın Gereklere

Farmasötik bakımın hedefi hastanın sağlıkla ilgili yaşam kalitesini en iyi seviyeye ulaştırmak ve pozitif klinik sonuçlara ulaşmaktır. Bu hedefe ulaşmak için farklı aşamalardan oluşan yapısal bir yaklaşım gerekmektedir.

A. Farmasötik bakım hasta ve eczacı arasında profesyonel bir ilişkinin oluşturulması ve sürdürülmesini gerektirir.

B. Farmasötik bakım hastaya verilen ilaçların kaydının tutulmasını ve hastanın onayıyla, hastaya özgü ek bilginin toplanmasını, organize edilmesini, kaydedilmesini, gözlemlenmesini ve saklanmasını gerektirir.

C. Farmasötik bakım hastaya özgü bilginin değerlendirilmesini ve reçeteli ilaç kullanımının söz konusu olduğu durumlarda hastayı ve eczacıyı içeren bir tedavi planı geliştirilmesini gerektirir.

Bu gereklere yerine getirirken:

* İlişkiler ilgi, güven, dürüst iletişim ve birlikte karar verme temelinde kurulur ve sürdürülür. Bu ilişkide, eczacı hastanın sağlığına öncelik verir ve bütün bilgi ve birikimini hastanın çıkarları için kullanır. Buna karşılık, hasta kişisel bilgiler vermeyi kabul eder, tercihlerini belirtir ve tedavi planının hazırlanmasına katılır.

* Eczacılar, ilaçlar ve sağlıkla ilgili problemler hakkında bilgi toplar ve hastanın sorununun dikkatli bir şekilde belirlenmesi için hangi verilerin gerekli olduğuna karar verir. Bu bilgiler, farmakoterapi planının geliştirilmesi ve sonrasında değiştirilmesiyle ilgili verile-

Eczacı, gizliliği sağlanmış bir mekanda hastayla görüşmeler yapar. Edinilen bilgiler doğrudur, uygun bir şekilde düzenlenir ve güncel kalması sağlanır. Hasta bilgileri gizlidir ve ancak hastanın rızasıyla veya kanun gereği başkalarına açıklanabilir.

cek kararların temelini oluşturacağından, doğru, mümkün olduğunca tam ve yeniden görülmek istendiğinde hazır olması amacıyla da düzenli olarak kaydedilmiş olmalıdır. Hasta bilgileri gizli tutulmalı ve gerektiğinde ve uygun olduğunda güncelleştirilmelidir.

* Farmakoterapi planı hastanın aktif katılımıyla hazırlanmalıdır. Eczacının plana olan katkısı, tedavinin karmaşıklığı, maliyeti ve hastanın plana ne derece bağlı kalacağı olasılığı arasındaki dengeye odaklanmalıdır. Hasta, kendi sorumlulukları da dahil olmak üzere, planın belli başlı öğeleri konusunda anlaşılabilir bir dille tam olarak haberdar edilmelidir. Plan hastanın kayıtlarına geçirilmeli ve uygun olduğu durumlarda da diğer sağlık çalışanlarına aktarılmalıdır.

* Eczacıların bu ek hizmetlerinin karşılığı yeterli derecede verilmelidir.

Uygulama İlkeleri

Bilgi Toplama

Eczacı, gizliliği sağlanmış bir mekanda hastayla görüşme yapar. Edinilen bilgiler doğrudur, uygun bir şekilde düzenlenir ve güncel kalması sağlanır. Hasta bilgileri gizlidir ve ancak hastanın rızasıyla veya kanun gereği başkalarına açıklanabilir.

Bilginin Değerlendirilmesi ve Bir Plan Hazırlanması

Eczacı, diğer sağlık çalışanları ve hastayla işbirliği yaparak var olan veya planlanan farmakoterapinin güvenilirliğini ve yararlı

olmasını sağlayacak (buna maliyet faydası da dahil) ve varolan veya gelecekte olması muhtemel sağlıkla ilgili sorunları en azaltıracak en uygun faaliyeti belirler ve değerlendirir. Hastanın kayıtlarında yer alan eczacı dökümanlarında tanımlanan her problemin planı ve ümit edilen sonucu bulunur.

Planı Uygulamak

Hastanın anlayışını ve farmasötik bakım terapi planına bağlılığını en üst düzeye çıkarmak için, eczacı hastayla birlikte çalışır. Eczacı, hastanın, gerekli tüm ilaçları ile gözlem veya düzgün yürütmeyle ilgili donanımı nasıl kullanmayı bildiğinden emin olur.

Pozitif Sonuçlar için Planı Gözlemlemek ve Değiştirmek

Eczacı, arzu edilen sonuçlara ulaşma yolundaki ilerlemeleri düzenli olarak gözden geçirir ve uygun olduğu durumlarda hastanın diğer sağlık çalışanlarına rapor sunar. Arzu edilen sonuç yolunda ilerleme kaydedildiğinde, hasta, işbirliğini sürdürmek için olumlu bir şekilde teşvik edilmelidir. Eğer beklenen ilerlemeye ulaşılamıyorsa, o zaman orijinal planın oluşturulmasında kullanılan ilkeler uygulanarak plan değiştirilmelidir.

İzlem

Arzu edilen sonuçlara ulaşıldığında, hastanın iyileşmesini devamını sağlamak için bir izlem süreci oluşturulmalıdır.

Eczacı, diğer sağlık çalışanları ve hastayla işbirliği yaparak var olan veya planlanan farmakoterapinin güvenilirliğini ve yararlı olmasını sağlayacak (buna maliyet faydası da dahil) ve var olan veya gelecekte olması muhtemel sağlıkla ilgili sorunları en azaltıracak en uygun faaliyeti belirler ve değerlendirir.